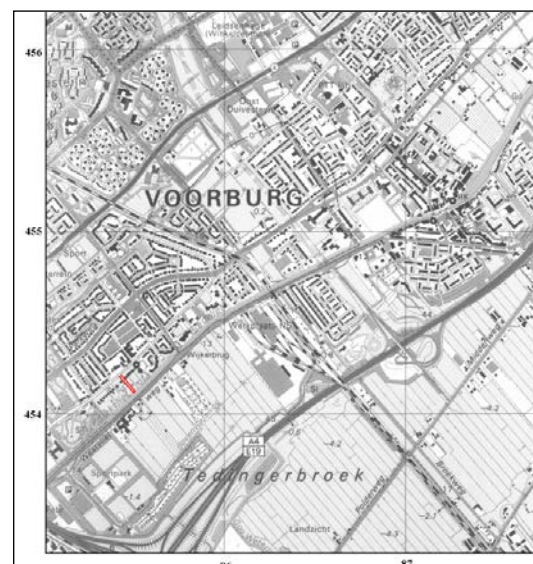

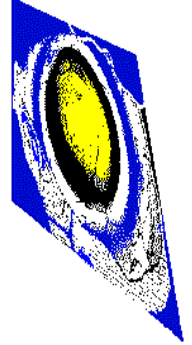

Inventariserend Veldonderzoek door middel van Proefsleuven Plangebied Oosteinde 38, Voorburg, Gemeente Leidschendam-Voorburg

G. M. H. Benerink

Inventariserend Veldonderzoek door middel van Proefsleuven Plangebied Oosteinde 38, Voorburg, Gemeente Leidschendam-Voorburg

G. M. H. Benerink

**Inventariserend Veldonderzoek door middel van Proefsleuven Plangebied Oosteinde 38, Voorburg,
Gemeente Leidschendam-Voorburg**

G. M. H. Benerink

SOB Research,
Instituut voor Archeologisch en Aardkundig Onderzoek

© SOB Research
Heinenoord, maart 2013

ISBN/EAN: 978-94-6192-102-4

Projectnummer: 1977-1205

Inventariserend Veldonderzoek door middel van Proefsleuven Plangebied Oosteinde 38, Voorburg, Gemeente Leidschendam-Voorburg

Inhoud

1.	Inleiding	3
1.1	Planontwikkeling	3
1.2	Archeologisch onderzoek	3
1.3	Oprichting	4
1.4	Doel van het onderzoek	6
1.5	Fasering	6
1.6	Onderzoeksteam	6
2.	Onderzoekssysteem: gehanteerde methoden en technieken	7
2.1	Strategie	7
2.2	Fysisch-geografisch onderzoek	7
2.3	Methoden en technieken	7
3.	Resultaten vooronderzoek	9
3.1	Archeologisch Verwachtingsmodel	9
3.2	Resultaten booronderzoek	9
3.3	Aanbeveling	10
4.	Resultaten Veldonderzoek	13
4.1	Inleiding	13
4.2	Geologische opbouw	13
4.3	Structuren en grondsporen	14
4.4	Archeologisch vondstmateriaal	14
4.5	Beantwoording onderzoeksvragen	17
4.6	Waardering	18
5.	Samenvatting, conclusies en aanbevelingen	21
	Literatuur	23
	Verklarende woordenlijst	25
Bijlage 1:	Administratieve gegevens	27
Bijlage 2:	Archeologische en geologische tijdschaal	29
Bijlage 3:	Fotolijst	31
Bijlage 4:	Tekeningenlijst	33
Bijlage 5:	Sporenlijst	35
Bijlage 6:	Vondstenlijst	37
Bijlage 7:	Vondstmateriaal	39

1. Inleiding

1.1 Planontwikkeling

Aanleiding voor het archeologisch onderzoek vormt de bouw van een woning ter plaatse van Oosteinde 38, te Voorburg (Gemeente Leidschendam-Voorburg). De oppervlakte van het plangebied bedraagt circa 1850 vierkante meter. Hiervan zal een oppervlakte van circa 150 vierkante meter bebouwd worden, binnen een bouwvlak met een oppervlakte van circa 400 vierkante meter. Het onderzoek heeft plaatsgevonden binnen de aangegeven begrenzing van het bouwvlak (zie Afbeelding 3).

Afbeelding 1. Ligging van het plangebied (rode stip) in Nederland.

1.2 Archeologisch onderzoek

In november 2011 werd door SOB Research een Archeologisch Bureauonderzoek met controleboringen uitgevoerd ¹. Bij dit onderzoek werd vastgesteld dat onder een minimaal 50 centimeter dikke bouwvoor en een verstoorde top van het duinzand Oud Duinzand voorkomt met daarin mogelijk archeologische resten die te relateren zijn aan de buitenplaats Noordervliet. Mogelijk konden ook nog oudere archeologische resten worden aangetroffen in het Oud Duinzand.

Op basis van de onderzoeksresultaten werd door SOB Research geadviseerd om een Inventariserend Veldonderzoek door middel van Proefsleuven uit te laten voeren, wanneer er graafwerkzaamheden plaats zouden vinden die dieper zouden reiken dan 0.5 meter beneden het maaiveld. Door de bevoegde overheid, het College van Burgemeester en Wethouders van de Gemeente Leidschendam-Voorschoten, is dit advies overgenomen ². Ten behoeve van het onderzoek is door SOB Research een Programma van Eisen (PvE) opgesteld ³, dat is geautoriseerd door de bevoegde overheid. De voorgestelde aanpak is in overeenstemming met het vigerende landelijke (Monumentenwet 1988 en de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, KNA 3.2; 2010) en gemeentelijke beleid.

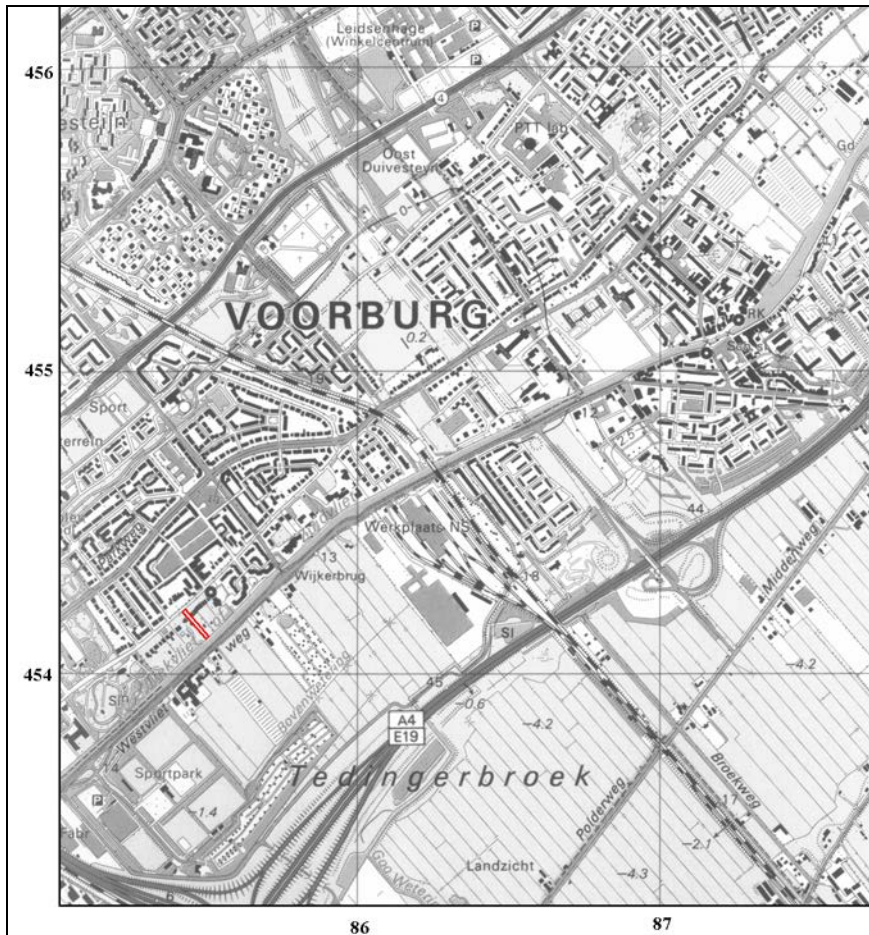
¹ Ras, 2012.

² Gemeente Leidschendam-Voorburg, 2012.

³ Benerink, 2012.

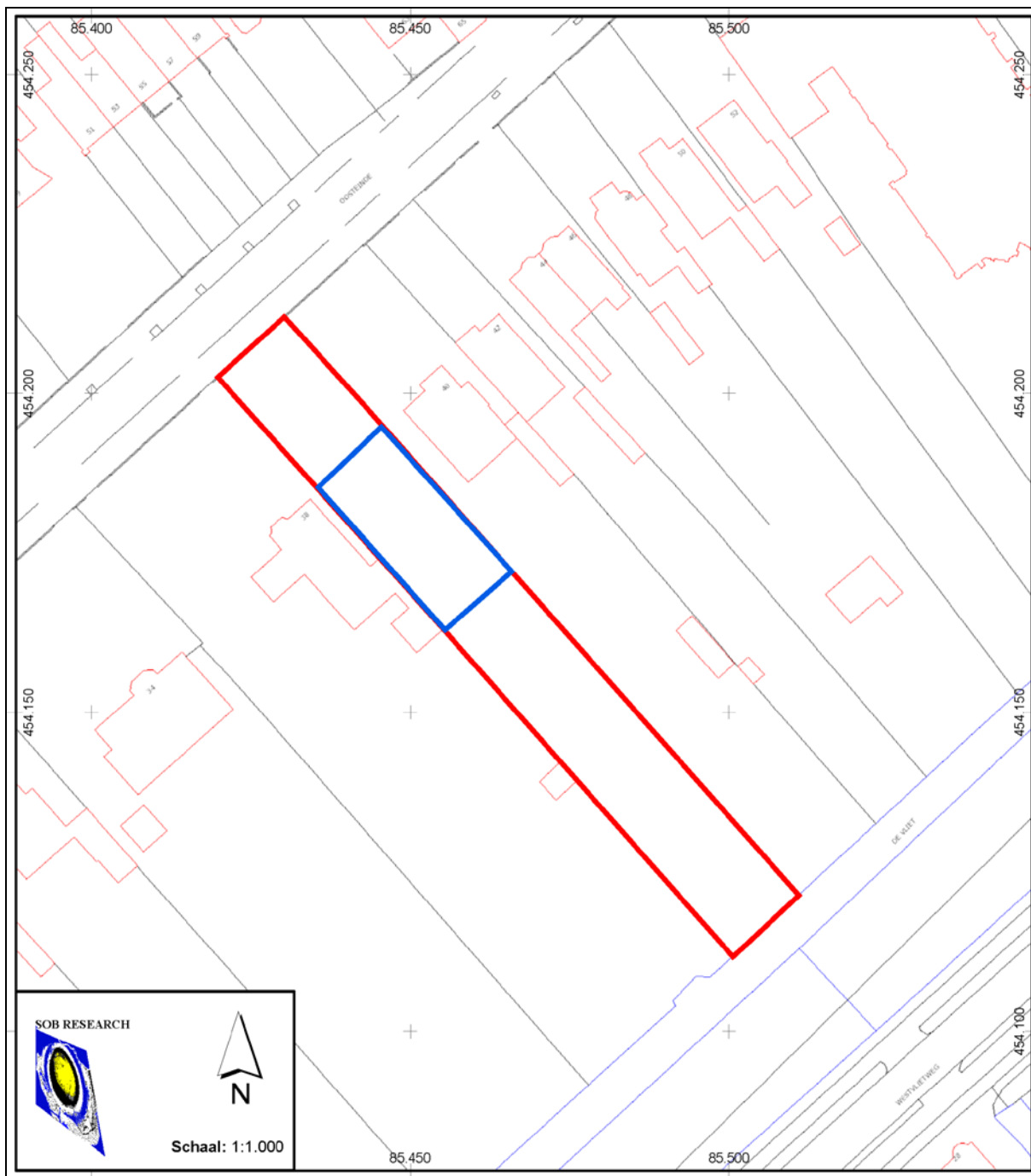
1.3 Opdrachtverlening

Op basis van het door SOB Research opgestelde plan van aanpak (“Inventariserend Veldonderzoek door middel van proefsleuven Plangebied Oosteinde 38, Voorburg, Gemeente Leidschendam-Voorburg”, d.d. 9 mei 2012) heeft VanderHelm Milieubeheer aan SOB Research opdracht verleend om een Inventariserend Veldonderzoek door middel van Proefsleuven uit te voeren.

Afbeelding 2. Ligging van het plangebied (rood omkaderd), geprojecteerd op de Topografische Kaart. Schaal 1: 25.000. ©Topografische Dienst Kadaster, Emmen [2012].

Afbeelding 3. Ligging van het plangebied (rood omkaderd), geprojecteerd op een uitsnede van de GBKN. Het beoogde bouwvlak is blauw omkaderd. Schaal 1: 1.000. ©Topografische Dienst Kadaster, Emmen [2012].

1.4 Doel van het onderzoek

Het doel van het onderzoek was om inzicht te verkrijgen in de daadwerkelijke aan- of afwezigheid van archeologische resten en, bij aanwezigheid, in de aard en het belang van de archeologische resten. Dit diende te geschieden volgens de bepalingen in het Programma van Eisen ⁴. De volgende aspecten dienden tijdens het archeologisch onderzoek belicht te worden:

1. De horizontale c.q. verticale spreiding van de aanwezige archeologische resten.
2. De ouderdom, c.q. fasering van de aanwezige archeologische resten.
3. De aard van de aanwezige archeologische resten
4. De aanwezigheid van cultuur- en/of leeflagen, vondstlagen, afvallagen, ophogingslagen, structuren en/of funderingen en muurwerk.
5. De aanwezigheid van een nederzettingsterrein en zo ja, welke uitspraken er kunnen worden gedaan over de inrichting en de functie hiervan.
6. De activiteiten die op de onderzoekslocatie plaats hebben gevonden en de eventuele ontwikkelingen daarin.
7. De conserveringstoestand van organisch- en ecologisch materiaal en van metaal, de aan- of afwezigheid van andere vondstcategorieën, de vondstdichtheid en de informatie van het vondstmateriaal.
8. De gaafheid van de aanwezige archeologische resten en de aanwezigheid van bodemverstoringen
9. De geologische context van de aanwezige archeologische resten.
10. De aanwezigheid en aard van archeologische resten die een relatie hebben met de buitenplaats Noordervliet.
11. De waardering van de archeologische vindplaatsen.
12. In hoeverre worden de archeologische resten bedreigd door de voorgenomen ingrepen, en is er noodzaak tot planaanpassing of tot het uitvoeren van aanvullend archeologisch onderzoek.
13. In hoeverre komen de resultaten van het IVO-P overeen met de verwachting op basis van het vooronderzoek.

1.5 Fasering

Na de opdrachtverlening is er een begin gemaakt met het onderzoek. Eerst is gewerkt aan de voorbereiding van het onderzoek. Vervolgens heeft op 11 juli 2012 het veldwerk plaatsgevonden. Hierna is, op basis van de verkregen gegevens, een rapport samengesteld van de aangetroffen archeologische, cultuurhistorische, aardkundige waarden en de verwachtingen voor eventueel vervolgonderzoek.

1.6 Onderzoeksteam

Het onderzoeksteam van SOB Research bestond uit:

G. M. H. Benerink	voorbereiding, gegevensverwerking, rapportage
I. Meulenberg	veldwerk
L. R. van Wilgen	projectleiding, veldwerk

---

⁴ Benerink, 2012.

2. Onderzoekssysteem: gehanteerde methoden en technieken

2.1 Strategie

Het onderzoek is uitgevoerd in overeenstemming met het Programma van Eisen ⁵ en de KNA, versie 3.2. Daarnaast is grondig kennis genomen van het rapport van het eerder uitgevoerde Archeologisch Bureauonderzoek met controleboringen ⁶.

Het onderzoeksgebied is onderzocht door middel van twee proefsleuven van 12.5 bij 2 meter (zie Afbeelding 4). De proefsleuven zijn aangelegd ter plaatse van de zone waar de nieuwbouw zal plaatsvinden, meer specifiek ter plaatse van de funderingsseuven. Er diende een opgravingsvlak te worden aangelegd in de top van het onverstoorde Oud Duinzand. Bij de aanleg van de vlakken werd laagsgewijs (per 10 centimeter) verdiept. Profielen dienden bij afwezigheid van sporen alleen door middel van twee kolomopnames van één meter breed gedocumenteerd te worden (fotografisch en profielbeschrijving).

2.2 Fysisch-geografisch onderzoek

Er werden twee profielkolommen gedocumenteerd in Proefsleuf 2 en er werd één profielkolom in Proefsleuf 1 gedocumenteerd.

2.3 Methodes en technieken

De proefsleuf werd aangelegd met behulp van een graafmachine met een gladde bak door laagsgewijs te verdiepen tot in de top van het Oud Duinzand.

In de proefsleuf werd een raai met hoogtematen om de twee meter genomen op het aangelegde vlak. Tevens werd een raai met hoogtematen om de twee meter genomen van het maaiveld.

Vlakken en profielen werden fotografisch vastgelegd, voorzien van een noordpijl, een schaalstok en een fotobordje. Het opgravingsvlak werd getekend op schaal 1: 50.

Alle archeologisch relevante sporen dienden gecoupeerd en afgewerkt te worden.

Vondstmateriaal werd verzameld per spoor, per vulling of per laag en vlakvondsten in vakken van 5 x 2 meter.

Bij de aanleg van vlakken werd gebruikt gemaakt van een metaaldetector voor het opsporen van metaalvondsten.

---

⁵ Benerink, 2012.

⁶ Ras, 2012.

Afbeelding 4. De ligging van de onderzoekslocatie (blauw omkaderd), met de bestaande bebouwing (rood omkaderd) en de proefsleuven (geel gemarkeerd) geprojecteerd op een uitsnede van de GBKN. Schaal 1: 500.

3. Resultaten vooronderzoek

In november 2011 is door SOB Research een Archeologisch Bureauonderzoek met controleboringen uitgevoerd ⁷. Op basis van het Archeologisch Bureauonderzoek is een archeologisch verwachtingsmodel opgesteld en op basis van enkele controleboringen is de intactheid en opbouw van de bodem bepaald. Dit onderzoek heeft vervolgens geleid tot een advies tot vervolgonderzoek.

3.1 Archeologisch Verwachtingsmodel

“Op basis van de beschikbare geologische, archeologische en historische gegevens kan worden ingeschat dat er binnen het onderzoeksgebied archeologische resten kunnen worden aangetroffen. Het onderzoeksgebied ligt ter plaatse van de flank van een strandwal, die is ontstaan tussen circa 3800 en 3500 voor Christus. Vervolgens zijn op deze strandwal duinen (‘Oude Duinen’) ontstaan. Het onderzoeksgebied ligt feitelijk ter plaatse van de flank van deze strandwal. Ter plaatse van het noordwestelijke deel van het onderzoeksgebied kan een profiel van Hollandveen op Oud Strandzand worden aangetroffen. Ter plaatse van het overige deel van het onderzoeksgebied kunnen Jonge Zeeafzettingen worden aangetroffen. Dit betreffen Afzettingen van Duinkerke. Het profiel kan ter plaatse van het gehele onderzoeksgebied afgedekt worden door een pakket Oud Duinzand met een dikte van minder dan 2 meter.

Ter plaatse van het onderzoeksgebied kunnen, op basis van de geologische opbouw, archeologische vindplaatsen worden aangetroffen vanaf het Midden-Neolithicum tot heden. Het is echter mogelijk dat de Oude Duinen vanaf de Late Middeleeuwen zijn afgegraven, zodat archeologische niveaus uit de Late Middeleeuwen en van daarvoor mogelijk niet meer intact aanwezig zijn.

Dagzomend zijn zeer waarschijnlijk resten aanwezig van bebouwing die hier in ieder geval vanaf de negentiende eeuw, maar mogelijk al vanaf de zeventiende eeuw, heeft gestaan. Dit betreft resten van bijgebouwen van Huis Noordervliet. Ook kunnen resten van tuinen van dit buitenverblijf worden aangetroffen.

Het complextypen is divers, het kan gaan om nederzettingsterreinen, activiteitszones, grafvelden, maar ook om een akkerlaag. De omvang van de mogelijk aan te treffen archeologische sporen is op dit moment nog niet bekend. De exacte diepteligging is dat ook niet. Het onderzoeksgebied kan, mede op basis van de geringe omvang, niet worden opgedeeld in deelgebieden met een specifieke archeologische verwachting.

Archeologische vindplaatsen kunnen herkend worden aan de hand van de aanwezigheid van een bewoningsniveau of een akkerlaag, door middel van fragmenten aardewerk, houtskool of bijvoorbeeld botmateriaal. In hoeverre het bodemprofiel (en daarmee mogelijk archeologische resten) nog intact aanwezig zal zijn is niet bekend.“

3.2 Resultaten booronderzoek

“Op basis van de gegevens van het booronderzoek kan worden gesteld dat ter plaatse van het bouwvlak en de zone ten noorden van het bouwvlak Oud Duinzand aanwezig is, met een minimale dikte van circa 2 meter. In et duinzand werd geen bodemontwikkeling geconstateerd. De onderliggende strandwal werd niet bereikt, deze ligt blijkbaar op een grotere diepte dan de maximale boordiepte (2.80 meter beneden het maaiveld / 2.20 meter –NAP). In de boringen werd een heterogene, bruine bouwvoor aangetroffen met een dikte van 0.5 tot 0.7 meter.

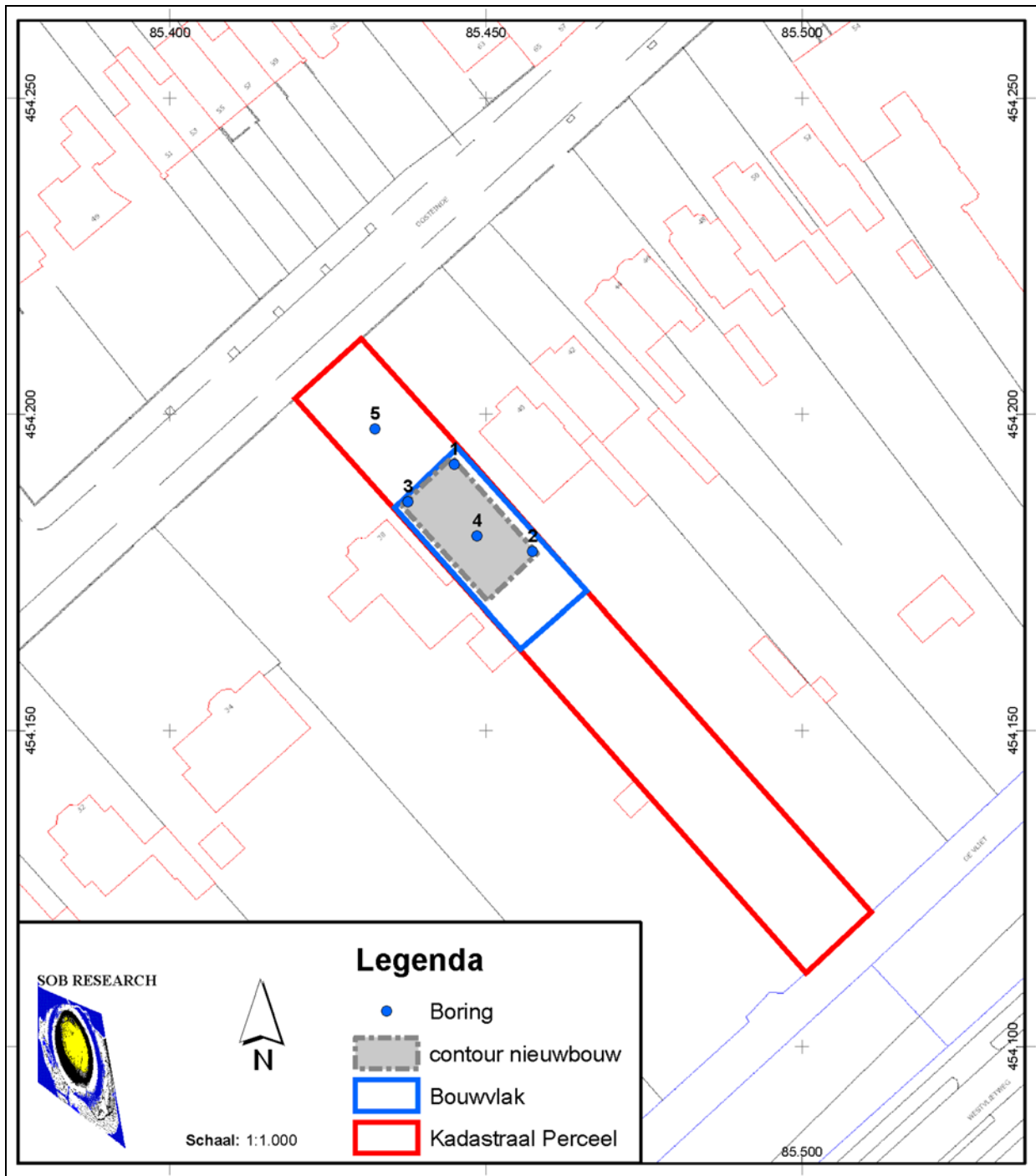
---

⁷ Ras, 2012.

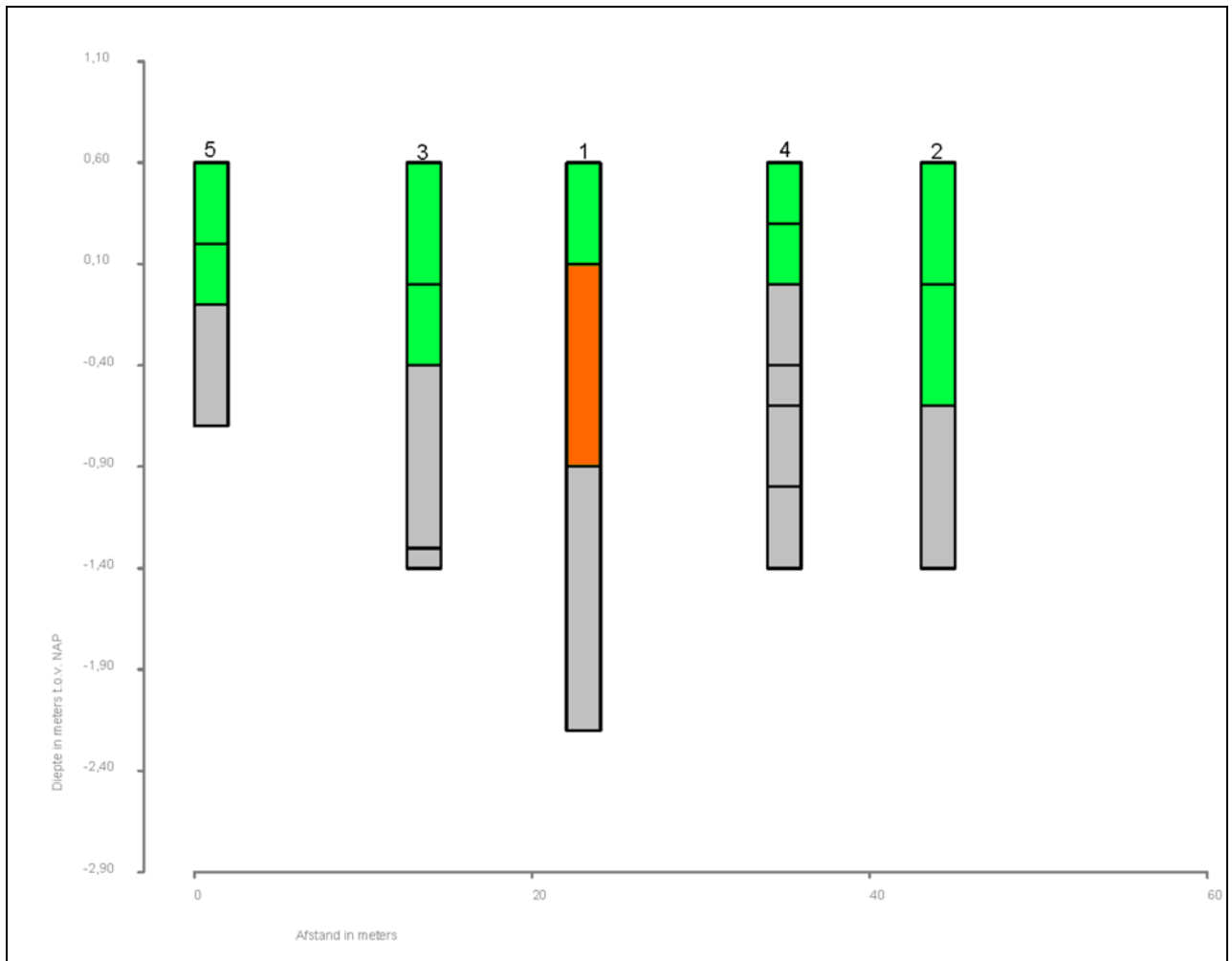
De bovenzijde van de direct hieronder gelegen duinafzettingen is in bijna alle boringen sterk heterogeen van karakter. In Boring nr.: 2 en 3 bleek het duinzand tot op een diepte van 1 en 1.2 meter beneden het maaiveld te zijn vergraven, of omgewerkt. In Boring nr.: 1 bleek er sprake te zijn van de aanwezigheid van een 1 meter dik dempingspakket dat uit donkergrijs zand bestond. Mogelijk betreft het hier een gedempte waterpartij of sloot. Alleen in Boring nr.: 4 en 5 werd de intacte top van het Oud Duinzand aangetroffen, op een diepte van 0.6 en 0.7 meter beneden het maaiveld (1.2 en 1.3 meter – NAP). In geen van de boringen werd Hollandveen aangetroffen, noch werden organische horizonten in het duinzand aangetroffen.”

3.3 Aanbeveling

“Bij graafwerkzaamheden dieper dan 0.5 meter beneden het maaiveld kunnen archeologische resten gerelateerd aan het buiten Noordervliet worden aangetast. Dit betreffen resten van bijgebouwen, tuinmuren, maar ook van tuinaanleg en vijvers. Tevens kan het mogelijk zijn dat oudere archeologische resten in het duinzand worden aangetast. Op basis van het archeologisch beleid van de Gemeente Leidschendam-Voorburg moet daarom worden aanbevolen binnen de zone waar graafwerkzaamheden dieper dan 0.5 meter beneden het maaiveld worden verricht een Inventariserend Veldonderzoek door middel van Proefsleuven uit te voeren. De uitvoering van dit vervolgonderzoek betekent niet dat de bouwwerkzaamheden substantieel worden vertraagd of zelfs geen doorgang kunnen vinden. Ze is er alleen op gericht om in kaart te brengen wat als gevolg van de graafwerkzaamheden verloren kan gaan. Wanneer tijdens het Inventariserend Veldonderzoek door middel van Proefsleuven substantiële archeologische resten worden aangetroffen, dienen deze te worden gewaardeerd, en dient een vervolgstategie te worden bepaald.”

Afbeelding 5. De positie van de boorpunten van het IVO (in blauw), geprojecteerd op een uitsnede van de GBKN. Schaal 1: 1.000. ©Topografische Dienst Kadaster, Emmen [2011].

Afbeelding 6. Grafische weergave van de boringen.

Interpretatie:

groen: zand, bruin, grijs, humeus, bouwvoor
 oranje: zand, donkergrijs, dempingspakket
 grijs: zand, zeer tot matig fijn, grijs tot geelgrijs, duinzand

4. Resultaten Veldonderzoek

4.1 Inleiding

Het onderzoeksgebied was ten tijde van het veldonderzoek in gebruik als tuin. Er werden twee proefsleuven gegraven met een breedte van 2 meter en een lengte van 12.5 meter. De proefsleuven werden gegraven ter plaatse van de toekomstige bouwlocatie. Ondanks de relatief geringe diepte van het aanlegvlak in de top van het Oud Duinzand, werd enige hinder ondervonden van afkalvende profielen door opkomend grondwater. Proefsleuf 2 werd vanwege de aanwezigheid van een boom iets verplaatst in zuidwestelijke richting en gedeeltelijk versmald ten opzichte van het oorspronkelijk puttenplan⁸.

4.2 Geologische opbouw

Tijdens het onderzoek werd een eenduidig bodemprofiel aangetroffen. Onder de graszode was een bouwvoor aanwezig bestaande uit (donker)grijsbruin matig fijn zand met veel wortels. Daaronder volgde de vergraven top van het Oud Duinzand, bestaande uit (bruin)grijs matig fijn zand. Het vlak werd aangelegd in de top van het Oud Duinzand, bestaand uit grijs matig fijn zand.

Afbeelding 7. Foto van profielkolom 1 in Proefsleuf 2.

Profielbeschrijving:

0-35	zand, matig fijn, grijsbruin, sterk humeus
35-93	zand, matig fijn, bruingrijs, sterk doorworteld
93-115	zand, matig fijn, grijs, enkele roestvlekken

Afbeelding 8. Foto van profielkolom 1 in Proefsleuf 1.

Profielbeschrijving:

0-34	zand, donkergrijsbruin, sterk doorworteld
34-82	zand, matig fijn, donkergrijsbruin, humeus
82-104	zand, matig fijn, grijs
104-118	zand, matig fijn, zwak kleiig

⁸ Benerink, 2012: p. 16.

4.3 Structuren en grondsporen

Tijdens het onderzoek werden in de top van het Oud Duinzand enkele sporen waargenomen. Het betrof een drietal rechthoekige recente kuilen met snoeiafval, te relateren aan het gebruik van het terrein als tuin in de 20ste eeuw en een meer ovale afvalkuil met een hoeveelheid aardewerkfragmenten die vermoedelijk rond 1900 A. D. gedeponeerd zijn (Spoor 1).

Afbeelding 9. Foto van het aangelegde vlak in Proefsleuf 1.

Afbeelding 10. Foto van het aangelegde vlak in Proefsleuf 2.

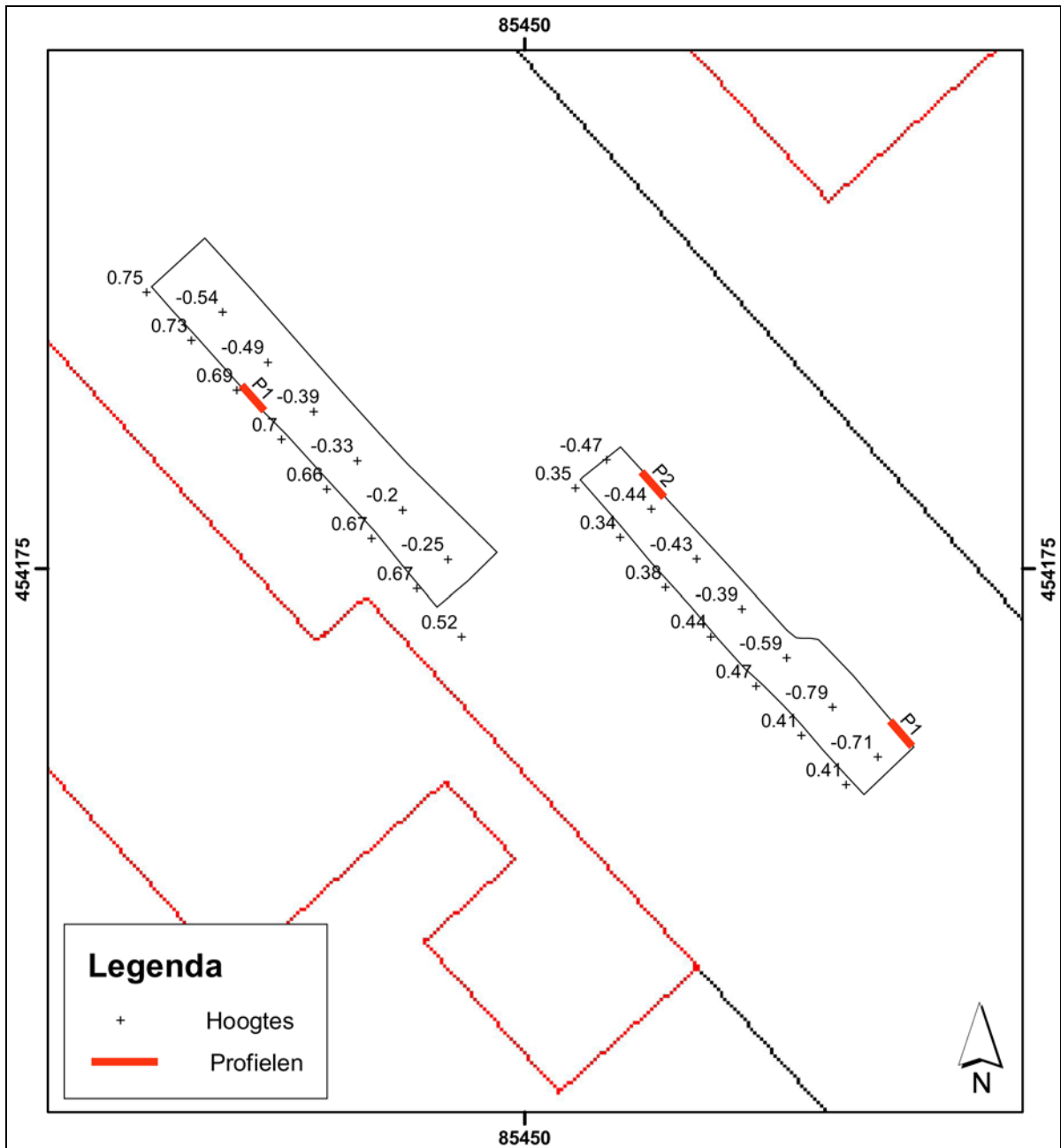
4.4 Archeologisch vondstmateriaal

Er werd bij het onderzoek een kleine hoeveelheid aardewerkfragmenten geborgen uit afvalkuil S1. Daarnaast werden bij de aanleg van het vlak in Proefsleuf 1 enkele fragmenten aardewerk aangetroffen. In alle gevallen gaat het om aardewerk dat mogelijk nog in de late 18de en hoofdzakelijk in de 19de eeuw gedateerd kan worden, zoals industrieel vervaardigd witbakkend aardewerk en steengoed. Een fragment van een Delftse wandtegel kan nog in de 18de eeuw worden gedateerd.

Herkomst:	Type:	Periode 1700-1800	Periode 1800-1900	Totaal:
Aanleg vlak Proefsleuf 1	Roodbakkend	x	x	2
Afvalkuil S1	Roodbakkend	x	x	7
	Steengoed		x	1
	Industrieel witbakkend		x	13
				23

Tabel 1. Aantal fragmenten aardewerk per type.

Afbeelding 12. Overzicht met de hoogteaanduidingen van het vlak en maaiveld en van de locaties van de profielkolommen, in meters ten opzichte van het NAP. Schaal: 1: 200.

4.5 Beantwoording onderzoeksvragen

1. *De horizontale c.q. verticale spreiding van de aanwezige archeologische resten.*

Ter plaatse van Proefsleuf 1 werden in de noordwestelijke helft restanten van enkele (sub-)recente kuilen aangetroffen op een diepte van circa 0.39 tot 0.54 meter - NAP. Ter plaatse van Proefsleuf 2 werd in de zuidoostelijke helft de bodem van een afvalkuil aangetroffen op een diepte van 0.74 meter - NAP.

2. *De ouderdom, c.q. fasering van de aanwezige archeologische resten.*

De aangetroffen sporen dateren uit het einde van de 19de en/of de 20ste eeuw.

3. *De aard van de aanwezige archeologische resten*

De aangetroffen archeologische sporen betreffen afvalkuilen.

4. *De aanwezigheid van cultuur- en/of leeflagen, vondstlagen, afvallagen, ophogingslagen, structuren en/of funderingen en muurwerk.*

Binnen de oppervlakte van de proefsleuven kon geen van de voorgenoemde lagen worden vastgesteld. Ook werden geen resten van structuren of muurwerk aangetroffen. Wel werd vastgesteld dat de bovenste 0.8 - 0.9 meter van het plangebied doorwerkte lagen betreft (antropogeen) welke vermoedelijk te relateren zijn aan het gebruik van het terrein als tuin.

5. *De aanwezigheid van een nederzettingsterrein en zo ja, welke uitspraken er kunnen worden gedaan over de inrichting en de functie hiervan.*

Er werd geen nederzettingsterrein vastgesteld. De aangetroffen sporen kunnen wel gerelateerd worden aan de aanwezigheid de ten westen van het plangebied gelegen buitenplaats Noordervliet en betreffen resten die gerelateerd kunnen worden aan de functie als tuin.

6. *De activiteiten die op de onderzoekslocatie plaats hebben gevonden en de eventuele ontwikkelingen daarin.*

Vermoedelijk is de onderzoekslocatie in elk geval in de 19de en 20ste eeuw in gebruik geweest als tuin bij de buitenplaats Noordervliet.

7. *De conserveringstoestand van organisch- en ecologisch materiaal en van metaal, de aan- of afwezigheid van andere vondstcategorieën, de vondstdichtheid en de informatie van het vondstmateriaal.*

De conservering van de anorganische vondstcategorieën is goed. Metaal werd evenwel niet aangetroffen, zodat hierover geen uitspraken kunnen worden gedaan. De conservering van vondstmateriaal van de organische categorie is matig. Er werd in een drietal kuilen wel de aanwezigheid van snoeiafval vastgesteld, maar dit betreffen relatief recente spoorvullingen.

8. *De gaafheid van de aanwezige archeologische resten en de aanwezigheid van bodemverstoringen.*

Door het landgebruik is in ieder geval de oorspronkelijke top van het Oud Duinzand tot op onbekende diepte verstoord. De aanwezige (sub-)recente sporen zijn wel bewaard gebleven, maar dit hangt grotendeels samen met de geringe ouderdom.

9. *De geologische context van de aanwezige archeologische resten.*

De aangetroffen sporen konden worden waargenomen in de top van het ongestoorde Oud Duinzand.

10. *De aanwezigheid en aard van archeologische resten die een relatie hebben met de buitenplaats Noordervliet.*

Het betreft een drietal recente kuilen met snoeiafval en een afvalkuil met aardewerkfragmenten, die gerelateerd kunnen worden aan de aanwezigheid van de buitenplaats Noordervliet. De onderzoekslocatie heeft deel uitgemaakt van de tuinen van dit complex.

11. *De waardering van de archeologische vindplaatsen.*

Zie Hoofdstuk 4.6.

12. *In hoeverre worden de archeologische resten bedreigd door de voorgenomen ingrepen, en is er noodzaak tot planaanpassing of tot het uitvoeren van aanvullend archeologisch onderzoek.*

Op basis van de onderzoeksresultaten wordt planaanpassing of vervolgonderzoek niet noodzakelijk geacht.

13. *In hoeverre komen de resultaten van het IVO-P overeen met de verwachting op basis van het vooronderzoek.*

Op basis van het vooronderzoek werd gesteld dat inderdaad sporen konden worden aangetroffen die te relateren waren aan het gebruik van het terrein als tuin, behorend tot de buitenplaats Noordervliet. Bijgebouwen of oudere archeologische resten zijn evenwel niet aangetroffen.

4.6 Waardering

Het waarderen van een vindplaats in overeenstemming met de KNA 3.2, deelproces Waarderen (VS06), houdt in dat de kwaliteit van het bodemarchief wordt bepaald. Het vaststellen van de kwaliteit geschiedt op basis van belevingsaspecten, fysieke criteria en inhoudelijke criteria, die elk een score toegekend krijgen. In de eerste stap wordt nagegaan of een vindplaats vanwege zijn belevingswaarde, op basis van zijn schoonheid of herinneringswaarde, als behoudenswaardig kan worden getypeerd. Bij de fysieke waardebeoordeling van een vindplaats wordt getoetst op basis van 'gaafheid' en 'conservering'. Wanneer deze criteria samen bovengemiddeld (vijf of zes punten) scoren wordt de vindplaats als behoudenswaardig aangemerkt. Bij de laatste stap, op basis van inhoudelijke criteria, wordt de vindplaats gewaardeerd op wetenschappelijk belang. Deze wetenschappelijke waarde wordt gemeten aan de hand van zeldzaamheid, informatiewaarde, ensemblewaarde en representativiteit. Zo kunnen vindplaatsen die middelmatig tot laag scoren op fysieke kwaliteit toch als behoudenswaardig geacht worden op basis van hun grote inhoudelijke belang, wanneer zij zeven punten of meer scoren.

Waarden	Criteria	Scores		
		Hoog	Midden	Laag
Beleving	Schoonheid	Niet van toepassing		
	Herinneringswaarde	Niet van toepassing		
Fysieke kwaliteit	Gaafheid		2	
	Conservering		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid			1
	Informatiewaarde			1
	Ensemblewaarde		2	
	Representativiteit	Niet van toepassing		

Tabel 2. Scoretabel waarderingscriteria.

Waardering op basis van belevingsaspecten

Schoonheid: dit belevingsaspect is niet van toepassing, omdat er geen sprake is van een zichtbaar landschapselement

Herinneringswaarde: ook dit belevingsaspect is niet van toepassing. Er is geen sprake van een directe relatie met een historische gebeurtenis en verder speelt de locatie geen rol in een beleving van het landschap of is er sprake van een associatie in overlevering met sagen of legenden. Wel lijkt er een relatie te zijn met buitenplaats Noordervliet.

Waardering op basis van fysieke criteria

Gaafheid: De gaafheid van de vindplaats wordt als middelhoog beschouwd. Binnen het onderzoeksgebied zijn enkele sporen uit de 19de/20ste eeuw aangetroffen. Oudere archeologische resten zijn niet aangetroffen. De oorspronkelijke top van het Oud Duinzand is tot op onbekende diepte vergraven.

Conservering: de conservering van de vindplaats wordt middelhoog ingeschat op basis van volgende parameters. Vondstmateriaal toebehorend aan de anorganische categorie is goed bewaard gebleven. Metaal werd niet aangetroffen, zodat hierover geen uitspraken kunnen worden gedaan. Resten van organisch materiaal werd wel aangetroffen in de vulling van sporen, vanwege de recente aard ervan. Normaal gesproken is de conservering van organisch materiaal in zandgrond slecht, tenzij permanent afgesloten van zuurstof (beneden de grondwaterspiegel).

Op basis van het aspect fysieke kwaliteit wordt de onderzoekslocatie als niet behoudenswaardig beschouwd (score 4 punten).

Waardering op basis van inhoudelijke criteria

De zeldzaamheid van de aangetroffen archeologische sporen wordt als laag beschouwd. De aangetroffen sporen betreffen vrij recente afvalkuilen die in dergelijke settings gebruikelijk zijn. De informatiewaarde van de aangetroffen resten wordt dan ook als laag beschouwd.

De ensemblewaarde wordt als middelhoog beschouwd in verband met de relatie tot de buitenplaats Noordervliet, waar evenwel nog geen archeologisch onderzoek heeft plaatsgevonden. Vanwege de relatie met de tuinen van dit complex kan de vindplaats enige waarde worden toegekend op dit punt.

Op basis van het aspect inhoudelijke kwaliteit is de onderzoekslocatie eveneens niet behoudenswaardig (score 4 punten).

Op basis van zowel inhoudelijke als fysieke criteria, zoals bepaald in het deelproces Waarden (VS06) in de KNA 3.2, kan de onderzochte archeologische vindplaats ter plaatse van de onderzoekslocatie als niet behoudenswaardig worden gekarakteriseerd.

5. Samenvatting, conclusies en aanbevelingen

Aanleiding voor het archeologisch onderzoek was de voorgenomen bouw van een woning ter plaatse van Oosteinde 38 te Voorburg (Gemeente Leidschendam-Voorburg). De oppervlakte van het plangebied bedraagt circa 1850 vierkante meter. Hiervan zal een oppervlakte van circa 150 vierkante meter bebouwd worden, binnen een bouwvlak met een oppervlakte van circa 400 vierkante meter. Het onderzoek heeft plaatsgevonden binnen de aangegeven begrenzing van het bouwvlak. Er werden twee proefsleuven aangelegd met een breedte van 2 meter en een lengte van 12.5 meter, tot op een maximale diepte van 1.3 meter beneden het maaiveld.

Er werd een bodemprofiel aangetroffen bestaande uit een grijsbruine bouwvoor, op een verstoorde top van het natuurlijke Oud Duinzand, op onverstoord Oud Duinzand. Er werden enkele sporen waargenomen, waaronder drie kuilen met daarin snoeiafval en een afvalkuil met huishoudelijk afval zoals aardewerkfragmenten. De eerstgenoemde sporen dateren uit de 20ste eeuw. De afvalkuil dateert van rond 1900 A. D., op basis van de datering van het aangetroffen aardewerk. De aangetroffen sporen kunnen in verband worden gebracht met de aanwezigheid van de buitenplaats Noordervliet aan de zuidwestzijde van het plangebied. Vermoedelijk heeft de onderzoekslocatie deel uitgemaakt van de tuinen.

Op basis van de resultaten van het onderzoek en de lage waardering van de aangetroffen archeologische vindplaats volgens het deelproces Waarden (VS06) in de KNA 3.2 kan het beoogde bouwvlak worden vrijgegeven voor de geplande werkzaamheden. Nader archeologisch onderzoek wordt ter plaatse van de onderzoekslocatie niet noodzakelijk geacht.

Literatuur

- Benerink, G. M. H.: Programma van Eisen Inventariserend Veldonderzoek door middel van Proefsleuven Plangebied Oosteinde 38, Voorburg, Gemeente Leidschendam/Voorburg, versie 120604; Heinoord: 2012
- Gemeente Leidschendam-Voorburg: Selectiebesluit archeologie Oosteinde 38 te Voorburg; Voorburg: 2012
- Gemeente Leidschendam-Voorburg, Gemeente Voorschoten, Gemeente Wassenaar: Het bodemarchief ontrafeld, Nota archeologie 'Duin, Horst en Weidegebied'; Leidschendam, Voorschoten, Wassenaar: 2008
- Gemeente Leidschendam-Voorburg, Gemeente Voorschoten, Gemeente Wassenaar: Archeologische Beleidskaart Pact van Duivenvoorde; Leidschendam, Voorschoten, Wassenaar: 2008
- Ras, J.: Archeologische Bureauonderzoek met controleboringen Plangebied Oosteinde 38, Voorburg, Gemeente Leidschendam/Voorburg; Heinoord: 2012
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE): Archeologisch Informatie Systeem (Archis2); Amersfoort: 2011
- SOB Research BV: Offerte 'Inventariserend Veldonderzoek door middel van Proefsleuven Grieglaan 8, Voorschoten, Gemeente Voorschoten'; Heinoord: 2011

Verklarende woordenlijst

antropogeen	door menselijk handelen
14C datering	bepaling van het gehalte aan radioactieve koolstof (14C) van organisch materiaal (hout, houtskool, schelpen, etc.) waaruit de ouderdom kan worden afgeleid. Deze ouderdom wordt opgegeven in jaren voor 1950 na Chr.
differentiële klink	verschijnsel waarbij relatief hoog of laag liggende gebieden door geologische of fysische processen laag of hoog (andersom) komen te liggen. Ook wel omgekeerde klink of reliëfinversie genoemd
dy	organische afzetting, bestaande uit fijn verdeelde afgestorven plantenresten, in stilstaand water bezonken
erosie	verzamelnaam voor processen die het aardoppervlak aantasten en los materiaal afvoeren. Dit vindt voornamelijk plaats door wind, ijs en stromend water
estuarium	een min of meer trechtvormige monding van een rivier die binnen het bereik van getijdenstromingen ligt
eutroof veen	veen dat in een voedselrijk milieu ontstaan is
ex situ	bewaard gebleven op een andere dan de oorspronkelijke plaats. Dit met name met betrekking tot verstoorde archeologische sporen en vondsten
fluviaal	onder invloed van een rivier
geul	rivier- of kreekbedding
gorzenlandschap	gebied dat boven gemiddeld hoogwater ligt en pas bij de hoogste vloed onderloopt
gyttja	organische afzetting, bestaande uit fijn verdeelde afgestorven plantenresten, in stilstaand water bezonken
Hollandveen	alle veenpakketten die gedurende het Holoceen zijn ontstaan met uitzondering van het basisveen. De definitie van 'Hollandveen' betreft dus in feite bijna alle veenpakketten die gedurende de afgelopen 8000 jaar zijn ontstaan
Holoceen	jongste geologisch tijdvak (vanaf de laatste IJstijd: circa 9000 jaar voor Chr. tot heden)
in situ	bewaard gebleven op de oorspronkelijke plaats. Dit met name met betrekking tot onverstoorde archeologische sporen en vondsten
klink	maaiveldvaling van veen- en kleigronden door ontwatering, oxidatie van organisch materiaal en krimp
lagunair, lagune	ondiepe baai, beschermd tegen open zee door een strandwal of haf

marien	het milieu waar sedimentatie plaatsvindt die direct wordt beïnvloed door de zee
meanderen	zich bochtig door het landschap slingeren (van waterlopen)
mesotroof veen	veen, dat in matig voedselrijk milieu is ontstaan
modderklei	afzettingen in het perimariene gebied, bestaande uit kleiige venen en venige kleien
moertering	veenafraving, hoofdzakelijk ten behoeve van zoutwinning en de winning van brandstof (turf)
oligotroof veen	veen, dat in voedselarm milieu is ontstaan
oxidatie	(traag) verbrandingsproces van organisch materiaal in reactie met zuurstof
primarien	het milieu, waarin de sedimentatie wordt beïnvloed door de zee (via het rivier- en kreekstelsel), maar waar mariene afzettingen van betekenis ontbreken
Pleistoceen	geologisch tijdperk dat ongeveer 2 miljoen jaar geleden begon. De tijd van de IJstijden, maar ook van gematigd warme perioden. Het Pleistoceen eindigt met het begin van het Holoceen
pollenanalyse	statistische studie van stuifmeelkwarts en sporen, die in sedimenten gevonden worden. Doel is onder meer milieureconstructie
regressiefase	periode waarin de zee-invloed afneemt (als gevolg van een daling van de zeespiegel of als gevolg van sluiting van strandwallencomplex) na een transgressiefase
sediment	afzetting gevormd door bezinksel of neerslag
sondeerijzer	lange, dunne metalen 'prikstok', die onder meer wordt gebruikt om antropogene sporen te op te sporen
stroomrug	restant van een door zand- en klei-afzettingen verlande, oude stroomgeul. Door differentiële klink meestal hoger gelegen dan de omgeving
transgressiefase	fase waarin de invloed van de zee zich in het binnenland uitbreidt (als gevolg van stijging van de zeespiegel of als gevolg van erosie van het strandwallencomplex)
verlandingsklei	klei die aan het einde van een transgressiefase wordt afgezet

Bijlage 1

Administratieve gegevens

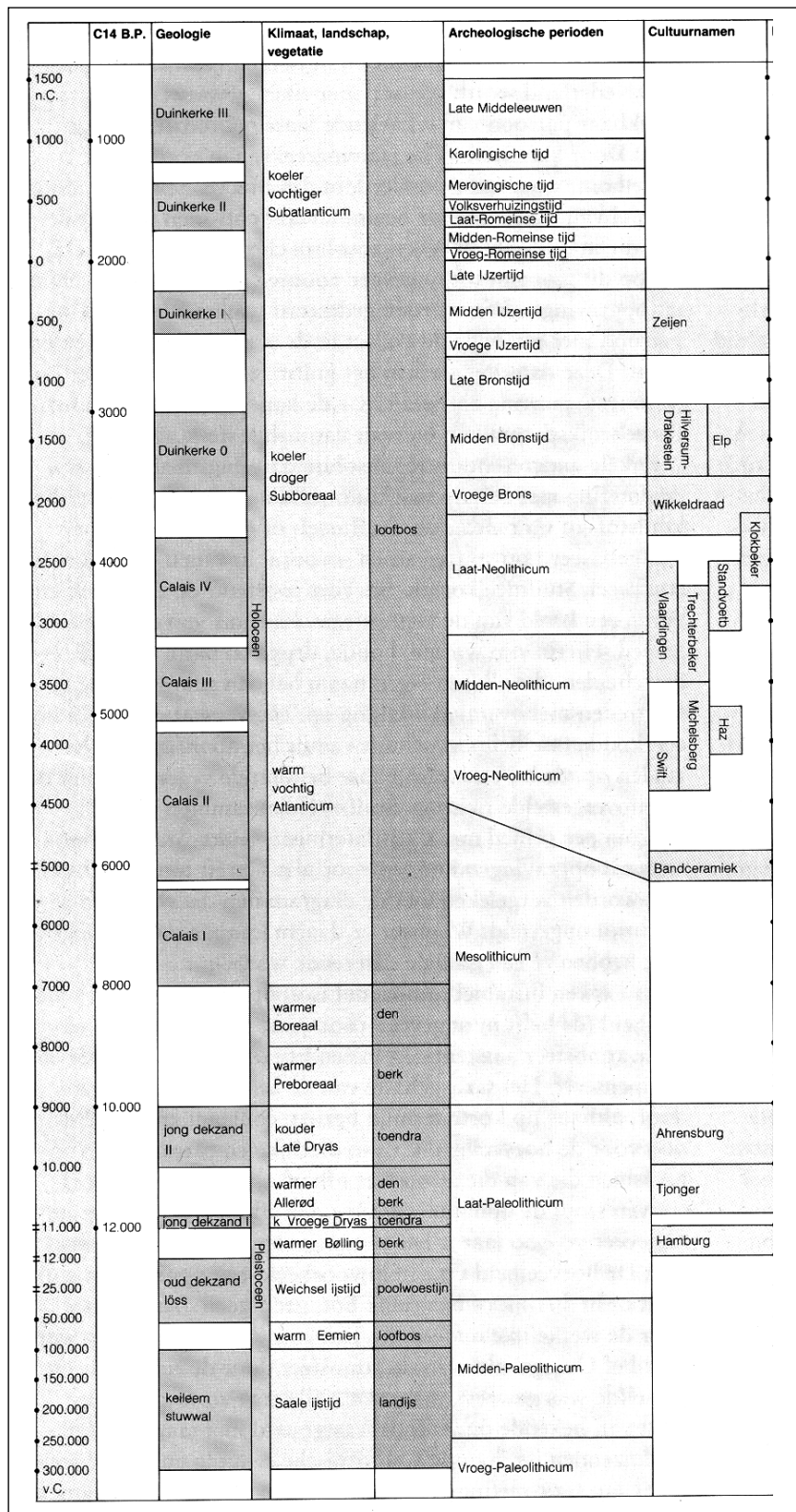
Projectnaam:	Inventariserend Veldonderzoek door middel van Proefsleuven Plangebied Oosteinde 38, Voorburg, Gemeente Leidschendam-Voorburg	
Opdrachtgever:	VanderHelm Milieubeheer Nobelsingel 2 2652 XA Berkel en Rodenrijs Contactpersoon: de heer R. Kamphuis Tel.: 010 2492460 E-mail: r.kamphuis@vdhelm.nl	
Uitvoerder:	SOB Research Hofweg 13, Heinoord Postbus 5060, 3274 ZK Heinoord Tel.: 0186 604432 Fax: 0575 476139 E-mail: sobresearch@wxs.nl	
Bevoegde Overheid:	College van Burgemeester en Wethouders van de Gemeente Leidschendam-Voorburg Afdeling WV / archeologie Postbus 905 2270 AX Voorburg Contactpersoon: mevrouw L. Bruning Tel.: 070 3009344 / 06 53937432 Aanwezig: woensdag Mobiel te bereiken: maandag tot en met woensdag E-mail: L.Bruning@leidschendam-voorburg.nl	
Datum opdracht:	30 mei 2012	
Datum conceptrapport:	31 juli 2012	
Datum definitief rapport:	4 maart 2013	
Plaats:	Voorburg	
Gemeente:	Leidschendam-Voorburg	
Provincie:	Zuid-Holland	
Toponiem:	Oosteinde 38	
Huidig grondgebruik:	Tuin	
Toekomstige situatie:	Bebouwing	
Kaartblad:	30G	
Geologie:	Oud Duinzand op Strandwal	
Geomorfologie:	Bebouwing	
Bodentype:	Bebouwing	
Grondwatertrap:	Bebouwing	
NAP-hoogte maaiveld:	0.3 – 0.75 meter +NAP	
Coördinaten:	NO: 85.454/454.212 ZO: 85.462/454.122	ZW: 85.450/454.112 NW: 85.420/454.200
Oppervlakte onderzoeksgebied:	400 vierkante meter	
Kaart plangebied:	zie Afbeelding 3	
CMA/ AMK-status:	N.v.t.	
CAA -nr.:	N.v.t.	
CMA -nr.:	N.v.t.	
ARCHIS -monument nr.:	N.v.t.	
ARCHIS -waarnemings nr.:	N.v.t.	

ARCHIS-vondstmeldingsnummer nieuw aangetroffen vindplaats:	420.169
Complextype nieuw aangetroffen vindplaats:	E – Akker/tuin
Datering nieuw aangetroffen vindplaats:	NTC
Onderzoeksmeldingsnummer:	52.174
Deponering documentatie:	Provinciaal Depot Zuid-Holland Kalkovenweg 23 2401 LJ Alphen aan den Rijn Documentalist: de heer F. Kleinhuis Tel.: 0172-421688
Beheer vondsten (na overdracht):	Provinciaal Depot Zuid-Holland Kalkovenweg 23 2401 LJ Alphen aan den Rijn Documentalist: de heer F. Kleinhuis Tel.: 0172-421688
Deponering digitale documentatie:	e-depot (www.edna.nl)

Bijlage 2

Archeologische en geologische tijdschaal

Op het hierbij geboden overzicht worden de geologische en archeologische hoofdperioden weergegeven. De dateringen in de linkerkolom (voor en na Chr.) zijn gekalibreerd en geven de betrouwbaarste dateringen. Bron: ROB, 1988.

Bijlage 3

Fotolijst

Foto	Put	Vlak	Spoor	Profiel/Coup	Fotorichting	Datum	Fotograaf	Omschrijving
1	1	1				11-7-2012	R. van Wilgen	vlakoverzicht
2	1			1		11-7-2012	R. van Wilgen	profiel 1, 4-5 meter, per abuis nummer 1 op bordje
3	2	1				11-7-2012	R. van Wilgen	vlakoverzicht
4	2			1		11-7-2012	R. van Wilgen	profiel 1, 11-12 meter
5	2			2		11-7-2012	R. van Wilgen	profiel 2, 1-2 meter

Bijlage 4

Tekeningenlijst

Tekeningnr	Put	Vlak	Spoor	Profiel	Schaal	Tekenaar	Omschrijving
1	1-2	1			1:50	L.R. van Wilgen	vlaktekeningen

Bijlage 5

Sporenlijst

Spoor 1   *Spoor vervalt:* Nee
Put 2   *Vlak 1*   *Profiel/coupe*
Type   AFVALKL
Interpretatie   Afvalkuil
Datering   NTC
Omschrijving   rond
Textuur/inhoud   keramiekfragmenten
Identiek aan
Contemporain met
Opmerkingen
Conservering:

Bijlage 6

Vondstenlijst

Vondstnummer	Put	Vlak	Spoornummer	Coupe/Profiel	Code	Datum	Opmerkingen
1	1	1			KER	11-7-2012	AA vlak, 5-10 meter
2	2	1	1		KER	11-7-2012	uit vulling S1

Bijlage 7

Vondstmateriaal

Aardewerk

Vondstnummer **1** Put **1** Vlak **1** Spoornummer **1** Coupe/Profiel
 Opmerkingen **AA vlak, 5-10 meter**

Volgcode	Materiaal	Code	Type	Omschrijving				
a	KER	ROOD		geprofileerd				
Specifiek	Compleet aantal	Rand	Bodem	Wand	Aantal Fragmenten	Datering Begin	Datering Eind	Datering
		1				NTB	NTC	1800-1900
	Opmerkingen							
	Conservering							

Volgcode	Materiaal	Code	Type	Omschrijving				
b	KER	ROOD	SLIBVERS					
Specifiek	Compleet aantal	Rand	Bodem	Wand	Aantal Fragmenten	Datering Begin	Datering Eind	Datering
				1		NTB	NTC	1700-1850
	Opmerkingen							
	Conservering							

Vondstnummer **2** Put **2** Vlak **1** Spoornummer **1** Coupe/Profiel
 Opmerkingen **uit vulling S1**

Volgcode	Materiaal	Code	Type	Omschrijving				
a	KER	ROODVAT						
Specifiek	Compleet aantal	Rand	Bodem	Wand	Aantal Fragmenten	Datering Begin	Datering Eind	Datering
		1		1		NTB	NTC	1800-1900
	Opmerkingen							
	Conservering							

Volgcode	Materiaal	Code	Type	Omschrijving				
b	KER	ROODGRAP						
Specifiek	Compleet aantal	Rand	Bodem	Wand	Aantal Fragmenten	Datering Begin	Datering Eind	Datering
		1				NTB	NTC	1800-1900
	Opmerkingen							
	Conservering							

Volgcode	Materiaal	Code	Type	Omschrijving				
c	KER	ROODKOM		inwendig geel geglazuurd, uitwendig loodglazuur, mangaanoxide				
Specifiek	Compleet aantal	Rand	Bodem	Wand	Aantal Fragmenten	Datering Begin	Datering Eind	Datering
		1	1			NTB	NTC	1800-1900
	Opmerkingen							
	Conservering							

<i>Volgcode</i>	<i>Materiaal</i>	<i>Code</i>	<i>Type</i>	<i>Omschrijving</i>				
d	KER	ROOD						
<i>Specifiek</i>	<i>Compleet aantal</i>	<i>Rand</i>	<i>Bodem</i>	<i>Wand</i>	<i>Aantal Fragmenten</i>	<i>Datering Begin</i>	<i>Datering Eind</i>	<i>Datering</i>
				2		NTB	NTC	1700-1900
	<i>Opmerkingen</i>							
	<i>Conservering</i>							

<i>Volgcode</i>	<i>Materiaal</i>	<i>Code</i>	<i>Type</i>	<i>Omschrijving</i>				
e	KER	STGLPOT	WESTERW					
<i>Specifiek</i>	<i>Compleet aantal</i>	<i>Rand</i>	<i>Bodem</i>	<i>Wand</i>	<i>Aantal Fragmenten</i>	<i>Datering Begin</i>	<i>Datering Eind</i>	<i>Datering</i>
		1				NTB	NTC	1800-1900
	<i>Opmerkingen</i>							
	<i>Conservering</i>							

<i>Volgcode</i>	<i>Materiaal</i>	<i>Code</i>	<i>Type</i>	<i>Omschrijving</i>				
f	KER	WITBORD	INDUSTR	petrus regout, archeologisch compleet				
<i>Specifiek</i>	<i>Compleet aantal</i>	<i>Rand</i>	<i>Bodem</i>	<i>Wand</i>	<i>Aantal Fragmenten</i>	<i>Datering Begin</i>	<i>Datering Eind</i>	<i>Datering</i>
	1					NTC	NTC	1850-1900
	<i>Opmerkingen</i>							
	<i>Conservering</i>							

<i>Volgcode</i>	<i>Materiaal</i>	<i>Code</i>	<i>Type</i>	<i>Omschrijving</i>				
g	KER	WITBORD	INDUSTR	petrus regout, meerdere typen				
<i>Specifiek</i>	<i>Compleet aantal</i>	<i>Rand</i>	<i>Bodem</i>	<i>Wand</i>	<i>Aantal Fragmenten</i>	<i>Datering Begin</i>	<i>Datering Eind</i>	<i>Datering</i>
		8	1			NTC	NTC	1850-1900
	<i>Opmerkingen</i>							
	<i>Conservering</i>							

<i>Volgcode</i>	<i>Materiaal</i>	<i>Code</i>	<i>Type</i>	<i>Omschrijving</i>				
h	KER	WITKAN	INDUSTR					
<i>Specifiek</i>	<i>Compleet aantal</i>	<i>Rand</i>	<i>Bodem</i>	<i>Wand</i>	<i>Aantal Fragmenten</i>	<i>Datering Begin</i>	<i>Datering Eind</i>	<i>Datering</i>
			1	1		NTC	NTC	1850-1900
	<i>Opmerkingen</i>							
	<i>Conservering</i>							

<i>Volgcode</i>	<i>Materiaal</i>	<i>Code</i>	<i>Type</i>	<i>Omschrijving</i>				
i	KER	WITBORD	INDUSTR	wit/blauwe decoratie bloemen/gebouw				
<i>Specifiek</i>	<i>Compleet aantal</i>	<i>Rand</i>	<i>Bodem</i>	<i>Wand</i>	<i>Aantal Fragmenten</i>	<i>Datering Begin</i>	<i>Datering Eind</i>	<i>Datering</i>
			1			NTC	NTC	1800-1900
	<i>Opmerkingen</i>							
	<i>Conservering</i>							

Keramisch bouw materiaal

Vondstnummer **2** Put **2** Vlak **1** Spoornummer **1** Coupe/Profiel
Opmerkingen **uit vulling S1**

Volgcode **j** Materiaal **KER** Code **TEGEL** Type **WANDTGL** Omschrijving **fragment**

Bewerkingssporen

Aantal **1** Lengte Breedte Dikte Kleur **wit/blauw**

Datering Begin Datering Eind Datering Specifiek

NTB **NTB** **1700-1800**

Opmerkingen

Conservering

Bijlage 8

SOB Research: Gegevens

SOB RESEARCH

Naam: SOB Research Instituut voor Archeologisch en Aardkundig Onderzoek B.V.
Bezoekadres: Hofweg 13, Heinenoord

Postadres: Postbus 5060
3274 ZK Heinenoord

Telefoon: 0186 604432
Fax: 0575 476139
E-Mail: sobresearch@wxs.nl

Directeur: Jhr. J. E. van den Bosch
Raad van Advies: J. van de Erve (Voorzitter)
Prof. dr. ir. J. T. Fokkema (Vice-Voorzitter)
J. van Kerchove (Secretaris)

Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Rotterdam
Inschrijvingsnummer Register: 24346983
BTW nummer: NL 8118.55.600.B.01

Bankrelatie: Rabobank Graafschap-Noord
Rekeningcourant: Nr.: 3543.43.181